

Activiteitenplan steenuil en
ruige dwergvleermuis

Groeneweg 2 te Stolwijk

Koos Verburg

Projectleider
Benjamin Brandt BSc

Rapportage
Diede Melsen MSc

Projectcode
KVER2018-4

In opdracht van
Koos Verburg

Contactpersoon Habitus
Benjamin Brandt BSc
0647163522
benjamin@habitus.nl

Opleverdatum
3 april 2019

Kwaliteitscontrole
Benjamin Brandt BSc, 14 maart 2019

Paraaf

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport (inclusief foto's) is enkel toegestaan onder vermelding van de bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Habitus natuur & landschap geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen.

Correspondentieadres: Tolnasingel 1 /2411 PV / Bodegraven
Kvk-nummer: 61229628 / **Btw-nummer:** NL854262301B01
Rekeningnummer: NL14ABNA0494577894
www.habitus.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
2.	COMPENSATIE	6
3.	ZORGVULDIG WERKEN	8
4.	STAAT VAN INSTANDHOUDING	8
5.	WETTELIJK BELANG	9
6.	ALTERNATIEVEN	10
BRONVERMELDING		11
BIJLAGEN		12

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding van het onderzoek beschreven. Vervolgens wordt het projectgebied en de voorgenomen werkzaamheden beschreven en wordt het activiteitenplan afgekaderd.

1.1 Aanleiding

De opdrachtgever is voornemens gefaseerd over enkele jaren alle bebouwing aan de Groeneweg 2 in Stolwijk te slopen en om op dit perceel nieuwe woningen en een schuur te realiseren.

Er is een ecologische quickscan uitgevoerd (Habitus natuur & landschap, 29 augustus 2018, met kenmerk KVER2018-1-RAP). Hieruit blijkt dat er binnen het projectgebied een verblijfplaats is aangetroffen in de schuur van mogelijk de steenuil of kerkuil. Daarnaast blijkt dat een deel van de te slopen gebouwen mogelijk gebruikt wordt als verblijfplaats (zomer-, paar-, winter- en kraamverblijven) van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis. Paar- en winterverblijven van de meervleermuis, evenals essentiële vliegroutes en foerageergebied zijn uitgesloten op basis van de ecologische quickscan. Op het moment van schrijven van dit activiteitenplan wordt soortgericht onderzoek uitgevoerd naar de hiervoor genoemde soorten. Uit de eerste resultaten van dit onderzoek blijkt dat er een rustplaats, maar geen nestplaats, van de steenuil aanwezig is binnen het projectgebied. Daarnaast is er een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aangetroffen. Aangenomen dient te worden dat deze ook als winterverblijfplaats kan fungeren (Bij12, 2017a). Werkzaamheden aan de bebouwing zullen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Er dient dus ontheffing te worden aangevraagd voor overtreding van Artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming voor de steenuil en voor overtreding van Artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming voor de ruige dwergvleermuis.

1.2 Projectgebied

Het projectgebied ligt aan de Groeneweg 2 te Stolwijk en is gelegen in de provincie Zuid-Holland. De begrenzing van het projectgebied en de reeds aangetroffen beschermde functies zijn weergegeven in figuur 1. In de huidige situatie bestaat het projectgebied uit een woonhuis met diverse (open kap-)schuren, een grote ligboxenstal en omliggende tuin. De omgeving van het projectgebied bestaat uit grasland, sloten, wegen en bebouwing.

Er is één verblijfplaats van de steenuil aangetroffen in een schuur in het westen van het perceel en één paarverblijf van de ruige dwergvleermuis aangetroffen in de woning. Aangenomen dient te worden dat deze ook als winterverblijfplaats kunnen fungeren (Bij12, 2017a). Voor alle resultaten van het voorgaande onderzoek wordt verwezen naar de betreffende rapportages, zoals genoemd in hoofdstuk 1, welke ook worden meegestuurd in de aanvraag.

Figuur 1: projectgebied en aangetroffen beschermde functies (Bron luchtfoto: PDOK, 2016).

1.3 Voorgenomen werkzaamheden

In het projectgebied worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

1. sloop woning en schuren;
2. bouwen nieuwe woningen;
3. verbreden sloot;
4. graven van nieuwe sloot.

De werkzaamheden zijn gepland om zo snel mogelijk te starten nadat de omgevingsvergunning is verleend en de ontheffingsaanvraag is afgerond. De sloop van de bebouwing zal gefaseerd plaatsvinden. In bijlage 1 is de fasering afgebeeld en in bijlage 2 is het ontwerp van de nieuw te bouwen woningen weergegeven.

1.4 Reikwijdte

Dit activiteitenplan heeft alleen betrekking op:

- de aangetroffen beschermde soorten en functies, zoals beschreven in paragraaf 1.1;
- het projectgebied zoals beschreven in paragraaf 1.2;
- de werkzaamheden zoals beschreven in paragraaf 1.3;
- de Wet natuurbescherming, niet op ander beleid of wetgeving.

2. COMPENSATIE

Een vervangende verblijfplaats heeft nooit dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke verblijfplaats. Hierdoor kan een vervangende verblijfplaats minder geschikt blijken dan verwacht. Dit wordt ondervangen door meerdere verblijfplaatsen te creëren per verblijfplaats die verloren gaat. Voordat de bebouwing gesloopt zal worden moet worden voldaan aan de tijdelijke compensatie zoals beschreven in paragraaf 2.1. Daarna dienen de nieuw te realiseren woningen te voldoen aan de definitieve compensatie zoals beschreven in paragraaf 2.2.

2.1 Compensatie steenuil

Op 2 maart 2019 zijn er twee steenuilenkasten opgehangen. Deze kasten zijn gemaakt door de opdrachtgever volgens de bouwtekening van steenuilenoverleg Nederland (STONE, 2018). Voor de steenuil geldt dat voor elke verblijfplaats die aangetast wordt er twee nieuwe verblijfplaatsen aangeboden dienen te worden. De vervangende verblijfplaatsen zijn binnen het bestaande territorium in de direct omgeving geplaatst maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden (Bij12, 2017b). Het was niet mogelijk om de kasten op het erf te plaatsen omdat alle bebouwing op het erf gesloopt zal worden wat kan leiden tot overlast voor de steenuil. De kasten zijn nu op circa 50 meter resp. 150 meter van de aangetroffen verblijfplaats van de steenuil geplaatst. Beide locaties maken geen onderdeel uit van het territorium van een andere steenuil. Het is aannemelijk dat de kasten voor de steenuil binnen het onderzochte territorium zullen werken omdat de kasten in hetzelfde leefgebied zijn aangebracht als waar de huidige verblijfplaats aanwezig is. Hierdoor is hetzelfde foerageergebied voor de soort toegankelijk. Beide kasten zijn in een knotwilg geplaatst wat voldoende veiligheid tegen predatoren biedt. De ene kast is richting het zuiden geplaatst en de andere kast richting het oosten. Dit om een spreiding in klimaat te verzorgen en omdat deze richtingen het meest overeenkomen met de opening van de schuur van de huidige verblijfplaats. Zie figuur 2 voor de exacte locaties van de steenuilenkasten en bijlage 3 voor foto's van de kasten.

Op circa 150 meter afstand van het projectgebied, in de schuur van Bilwijkerweg 117, is vorig jaar een steenuilpaar aangetroffen. Dit jaar is deze locatie gecontroleerd tijdens de steenuilenbezoeken maar zijn er geen steenuilen aangetroffen. Het is niet duidelijk of de steenuil die een rustplaats heeft in het projectgebied mogelijk een paar vormt met de steenuil van de Bilwijkerweg 117.

Figuur 2: projectgebied met locaties steenuilenkasten (Bron luchtfoto: PDOK, 2016)

Figuur: het aanbrengen van de gaaslaag (Netlon® mesh type XN1081-8000) op de tengels.

Figuur: de panlatten komen boven de gaaslaag.

Figuur 2: projectgebied met locaties steenuilenkasten (Bron luchtfoto: PDOK, 2016)

2.2 Compensatie vleermuizen

Voor de compensatie van de vleermuizen geldt dat er geen tijdelijke compensatie in de vorm van vleermuiskasten geplaatst zal worden. Dit kan omdat er gefaseerd gesloopt en gebouwd zal worden, zie bijlage 2. De woning waar de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis zich bevindt zal pas in jaar 3 gesloopt worden. In jaar 1 zal een groot deel van de bebouwing gesloopt worden en hier zal een nieuwe schuur en woning terug geplaatst worden. De bouw van deze nieuwe schuur en woning zal plaatsvinden voordat de huidige woning gesloopt zal worden.

Omdat de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis is aangetroffen in het dak van de huidige woning zal de dak van de nieuwe schuur toegankelijk gemaakt worden voor vleermuizen. Dit betreft gebouw C (zie bijlage 1). Het dak zal toegankelijk gemaakt worden door een ruimte van minimaal 1,5 cm te creëren tussen de dakpannen en daklijst. Uit het bouwbesluit van 2012 blijkt dat grotere openingen zijn toegestaan voor een nest of vaste rust- of verblijfplaats voor bij of krachtens hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming beschermde diersoorten (BRIS, 2012).

Er wordt met dampwerende folie gewerkt, maar er wordt een gaaslaag aangebracht op het dak zodat de vleermuizen niet verstrikt kunnen raken in de folie. De gaaslaag is van het product Netlon® mesh type XN1081-8000 of gelijkwaardig materiaal wat met eigenschappen overeenkomstig is met dit doek. Deze werkwijze komt uit de volgende bron: *Damant, C.J. & E.L. Dickins (2015) Breathable roofing membranes and bats: retrospective and proactive measures to prevent death and injury*. Zie foto's hiernaast in figuur 2.

Indien uit het voorjaars vleermuisonderzoek blijkt dat er ook een zomer- of kraamverblijf aanwezig is binnen de bebouwing welke gesloopt zal worden in jaar 1 dan zullen er direct vleermuiskasten opgehangen worden om zo snel mogelijk aan de gewenningsperiode te voldoen. Indien blijkt dat er een zomer- of kraamverblijf aanwezig is binnen de bebouwing welke gesloopt zal worden in een later jaar dan kunnen de toegankelijke daken als compensatie dienen.

3. ZORGVULDIG WERKEN

De onderstaande maatregel wordt genomen om tijdens de sloop van de panden het doden of verwonden van de steenuil en ruige dwergvleermuis te voorkomen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de zorgplicht en wordt overtreding van artikel 3.1 lid 1 van de Wet natuurbescherming voor de steenuil (doden of verwonden) en overtreding van artikel 3.5 lid 1 van de Wet natuurbescherming voor de ruige dwergvleermuis (doden of verwonden) voorkomen.

3.1 Werken buiten de kwetsbare perioden

3.1.1 Steenuil

Voor de steenuil geldt dat er geen gunstige periode kan worden aangegeven om activiteiten uit te voeren omdat de verblijfplaats het hele jaar door gebruikt kan worden (Bij12, 2017b). Het minst kwetsbare deel van de kwetsbare periode is augustus tot en met december. Dit betekent dat de sloop van fase 1 tussen augustus en december plaats dient te vinden. Voordat de bebouwing gesloopt zal worden dient gecontroleerd te worden dat de steenuil niet aanwezig is. Gezien het uitgevoerde onderzoek zijn geen steenuilen meer waargenomen. Mogelijk is de locatie niet in gebruik als broedplaats. Dat zou betekenen dat slopen in principe ook in de zomerperiode uitgevoerd kan worden (zolang er dan geen steenuil aanwezig is).

3.1.2 Ruige dwergvleermuis

Voor de ruige dwergvleermuis geldt dat aangenomen dient te worden dat aangetroffen paarverblijfplaats ook fungeert als winterverblijfplaats. De kwetsbare periodes behorende bij beide verblijfplaatsen loopt van 15 augustus t/m 15 april (Bij12, 2017a). Dit betekent dat de sloop van fase 3 tussen 15 april en 15 augustus dient plaats te vinden. Omdat beide beschermde functies in verschillende bebouwingen met verschillende sloopfasen zijn aangetroffen is het mogelijk om voor beide soorten buiten de kwetsbare perioden te werken.

Om zeker te zijn dat er daadwerkelijk geen vleermuizen aanwezig zijn in het te slopen gebouw wordt een week voor de sloop het gebouw waar de verblijfplaats van de vleermuis is aangetroffen ongeschikt gemaakt. Dit wordt gedaan door de eerste twee rijen dakpannen te verwijderen waardoor tocht en licht diep in de spouw en het dak kunnen doordringen en de vleermuizen hun verblijfplaats zullen verlaten. Een dag na het ongeschikt maken van de woning wordt een controlebezoek uitgevoerd. Tijdens dit bezoek wordt van twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst met een batdetector gecontroleerd of er echt geen vleermuizen meer invliegen.

4. STAAT VAN INSTANDHOUDING

4.1 Steenuil

Volgens de steenuil soortpagina op de Sovon website is de landelijk staat van instandhouding in 2015 beoordeeld als matig ongunstig (Sovon, 2015).

Het project heeft geen negatief effect op de staat van instandhouding van de steenuil. Nadat alle werkzaamheden afgerond zijn kan het erf alsnog gebruikt worden door de steenuil. Tijdens de ingrepen zijn er voldoende alternatieven aanwezig in de vorm van steenuilenkasten dicht bij het bestaande territorium (zie par. 2.1.). Het natuurlijke verspreidingsgebied van de steenuil zal door de ingreep niet kleiner worden. Daarnaast beperkt de ingreep zich tot slechts één steenuilterritorium en zal dit dus geen invloed hebben op de lokale populatie. Negatieve effecten op de lokale populatie worden daarom niet verwacht. Negatieve effecten op regionaal of nationaal niveau zijn daarmee geheel uitgesloten. De werkzaamheden hebben daarmee geen invloed op de lokale, regionale en landelijke staat van instandhouding van de steenuil. Er is verder voldoende groot habitat aanwezig en dit zal ook blijven bestaan om de populatie van de steenuil op lange termijn in stand te houden. Verder worden diverse maatregelen getroffen om effecten op individuele steenuilen binnen het projectgebied zo veel mogelijk te beperken. Er worden vervangende verblijfplaatsen aangeboden (zie par. 2.1.) en door de manier van werken (zie hfst. 3) worden de steenuilen niet gedood.

4.2 Ruige dwergvleermuis

Volgens de soortenstandaard ruige dwergvleermuis is de landelijke staat van instandhouding in 2014 beoordeeld als gunstig (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014). Daarnaast is de staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis in 2017 beoordeeld als gunstig (Bij12, 2017a).

Het project heeft geen negatief effect op de staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis. In de omgeving van het projectgebied is voldoende groot habitat om de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis op lange termijn in stand te houden. Het verspreidingsgebied van de ruige dwergvleermuis wordt vrijwel niet kleiner door dit project. Er zijn voldoende alternatieven aanwezig tijdens en na de werkzaamheden en er kan vanuit gegaan worden dat de impact beperkt zal zijn. Daarnaast zijn de individuen die een verblijfplaats in het projectgebied hebben slechts een klein deel van de lokale populatie. Negatieve effecten op de lokale populatie worden daarom niet verwacht. Negatieve effecten op regionaal of nationaal niveau zijn daarmee geheel uitgesloten. De werkzaamheden hebben daarmee geen invloed

op de lokale, regionale en landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis. Verder worden diverse maatregelen getroffen om effecten op individuele ruige dwergvleermuizen binnen het projectgebied zo veel mogelijk te beperken. Er worden vervangende verblijfplaatsen aangeboden (zie par. 2.2) en door de manier van werken (zie hfst. 3) worden de ruige dwergvleermuizen niet gedood. Doordat bebouwing na de werkzaamheden toegankelijk zal zijn voor vleermuizen zal er geen negatief effect zijn.

5. WETTELIJK BELANG

De ontheffing wordt aangevraagd met het volgende belang:

- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De opdrachtgever heeft de woning circa een jaar geleden gekocht. De woning en overige bebouwing was toen al in zeer verouderde staat met verzakkingen, verrotte kozijnen, slechte isolatie etc. Gezien de staat van de woning en overige bebouwing is er grote kans op brandgevaar en indien er niks met de bebouwing gedaan zal worden dan kan de woning en overige bebouwing mogelijk in elkaar storten. Als dit gebeurt dan gaan het ruige dwergvleermuis verblijf en steenuilverblijf alsnog verloren. Het slopen van de bebouwing zal leiden tot het terugdringen van brandgevaar. Daarnaast is er asbest aangetroffen in verschillende delen van de bebouwing, zie bijlage 4. Asbest is schadelijk voor de gezondheid en de verhoogde kans op brandgevaar en de aanwezigheid van asbest kan leiden tot gevaarlijke situaties. Het verwijderen van de bebouwing, en de daarbij behorende asbest, heeft een positief effect op de volksgezondheid.

Daarnaast zullen er door de ontwikkeling drie woningen beschikbaar komen in plaats van de ene woning die nu in het projectgebied staat. Hierdoor kunnen drie gezinnen onder gebracht worden op het perceel wat een klein maar positief effect zal hebben op de oververhitte woningmarkt. De nieuwe woningen zullen een hogere energieprestatie leveren dan het pand in zijn huidige staat. Dat wil zeggen dat het energielabel voor deze nieuwe woningen beter zal zijn dan het energielabel voor het huidige pand. Dit zal leiden tot een lagere CO-2 uitstoot in de nieuwe situatie ten opzichte van de oude situatie en is dus beter voor het milieu. Het teveel aan broeikasgassen heeft wereldwijd een negatief effect op flora en fauna. Het vernieuwen van van woningen draagt daarmee bij aan bescherming van de wereldwijde biodiversiteit.

6. ALTERNATIEVEN

6.1 Alternatieve locatie

Aangezien het risico voor de openbare veiligheid steeds groter wordt naarmate de bebouwing langer blijft staan, moeten er maatregelen genomen worden. Het is mogelijk om de werkzaamheden op een andere locatie uit te voeren maar dit houdt alsnog in dat de huidige bebouwing een risico voor de openbare veiligheid vormt. Om dit risico te elimineren is het van belang om de bebouwing te slopen.

Daarnaast zal het bouwrijp maken van een andere locatie leiden tot een hogere stikstofdepositie ten opzichte van deze ontwikkeling omdat dan alles van de grond af aan opgebouwd moet worden inclusief riolering en stroomvoorziening. Daarnaast zal het leiden tot ruimtebeslag op locaties waar mogelijk andere beschermde diersoorten kunnen voorkomen.

6.2 Alternatieve werkwijze

Een alternatief voor het slopen van de bebouwing zou zijn om de huidige bebouwing om te bouwen tot woningen. De bebouwing zijn door de specifieke inrichting niet makkelijk aanpasbaar naar woningen. Daarnaast is de huidige bebouwing niet geschikt voor de toekomstige functie doordat deze andere isolatiewaarden en duurzaamheidsaspecten heeft. Dit betekent dat er grootschalige aanpassingen nodig zijn om het de bebouwing om te bouwen tot woningen. Ook hier geldt dat de verblijfplaats van de aanwezige vleermuis en steenuil bij herbestemming volledig verstoort zou worden. Daarnaast moet de asbest gesaneerd worden in belang van de volksgezondheid. Sanering van de asbest zal ook leiden tot verstoring van de aanwezige vleermuis en steenuil.

6.3 Alternatieve planning

De in dit activiteitenplan voorgestelde planning zal leiden tot de minste verstoring. De sloopwerkzaamheden dienen gefaseerd plaats te vinden buiten de meest kwetsbare periode van de steenuil en de kwetsbare periodes voor paarverblijven en winterverblijven van de ruige dwergvleermuis. De steenuilkasten zijn al opgehangen waarmee ruimschoots wordt voldaan aan de gewenningsperiode van drie maanden.

Er is geen andere mogelijkheid dan dat de verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en steenuil verloren zullen gaan. De manier waarop dit wordt uitgevoerd is de best denkbare. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis en steenuil omdat de compensatie wordt aangeboden op een goede plek, in de directe omgeving met een geruime wenningsperiode (zie hfst. 2). Door het gefaseerd slopen zijn de definitieve compensatie voor de ruige dwergvleermuis en de oorspronkelijke verblijfplaats gelijktijdig aanwezig en is er geen effect op de lokale gunstige staat van instandhouding te verwachten.

BRONVERMELDING

Alle bronnen zijn geraadpleegd op 26 februari 2019.

Literatuur

BIJ12 (2017a). Kennisdocument ruige dwergvleermuis

BIJ12 (2017b). Kennisdocument steenuil

BRIS (2012) Bouwbesluit online

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (2014). Soortenstandaard ruige dwergvleermuis

STONE (2018) Nestkasten.

Geraadpleegde websites

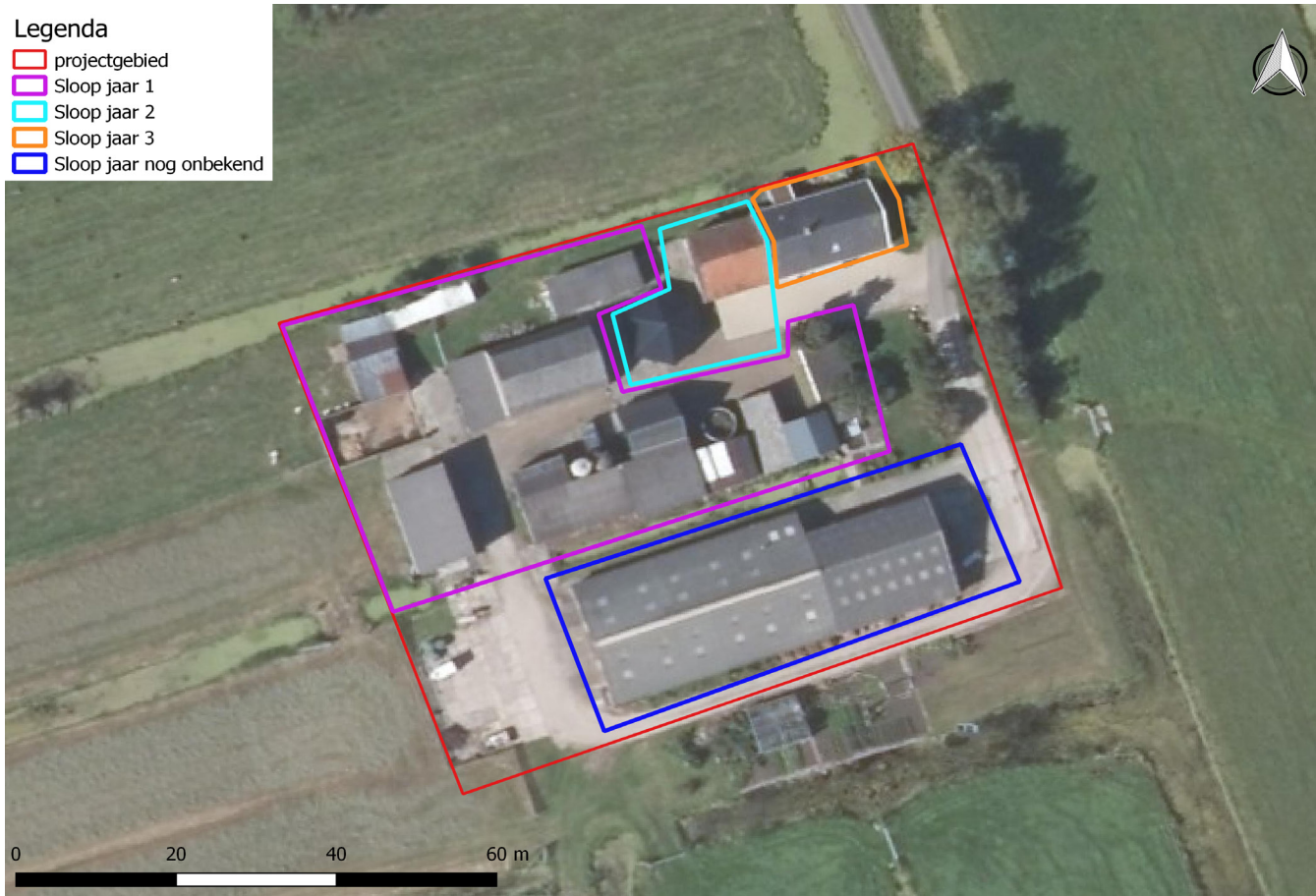
www.sovon.nl. Pagina: steenuil.

www.vleermuis.net. Pagina: ruige dwergvleermuis

BIJLAGE 1 - Fasering sloop bebouwing

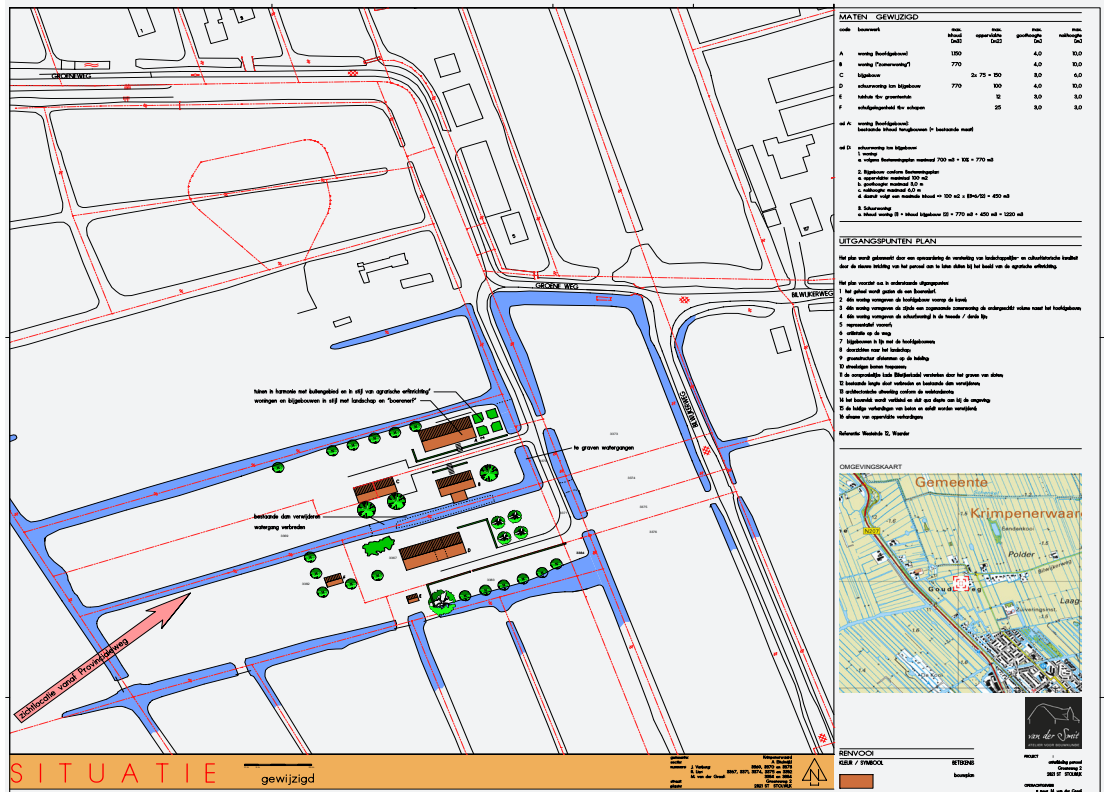
Legenda

- projectgebied
- Sloop jaar 1
- Sloop jaar 2
- Sloop jaar 3
- Sloop jaar nog onbekend

Figuur: Projectgebied met fasering van de sloop van de bebouwing

BIJLAGE 2 - Ontwerp nieuwbouw

Figuur: Ontwerp nieuw te bouwen woningen

BIJLAGE 3 - Foto's steenuilenkasten

BIJLAGE 4 - Locaties asbest

Over ons

Habitus natuur & landschap is een vooruitstrevend onderzoeks- en adviesbureau voor ecologie, natuur en landschap. Kwaliteit en klanttevredenheid staan bij ons hoog in het vaandel. U kunt van ons verwachten dat wij vlotte en klantgerichte service bieden en aantrekkelijke producten opleveren van het hoogste inhoudelijke niveau. Wij geloven in langdurige samenwerking met opdrachtgevers, partners en personeel op een wijze die wederzijds voordeel oplevert.

Kwaliteit

Wij staan voor kwaliteit, dit begint voor ons bij onze ecologen, die specialistische kennis bezitten over de herkenning en ecologie van flora en fauna. Naast inhoudelijke expertise kan kwaliteit in sterke mate geborgd worden door het opstellen en beheren van processen, daarom hebben wij onze bedrijfsstructuur rond processen opgebouwd. Door de aanwezige inhoudelijke kennis en de toepassing van processen aan te vullen met een uitstekende communicatieve vaardigheden, zijn wij er van overtuigd dat elke dienst voldoet aan de strengste kwaliteitseisen.

Klanttevredenheid

De klant staat bij ons centraal en dat zien wij ook terug in de cijfers. Zo wordt onze dienstverlening door klanten gemiddeld met een acht beoordeeld. Regelmatig vragen wij u om een evaluatieformulier in te vullen. Met uw input kunnen we onze dienstverlening in de toekomst verder optimaliseren.

Over ons logo

Libellen zijn prachtige insecten. Het is dan ook geen toeval dat we voor inspiratie voor ons logo geput hebben uit de fraaie en diverse vormen die de orde van libellen rijk is. Omdat de vleugelvorm het onderscheidende kenmerk is tussen libellen en juffers en elke soort unieke vleugelkenmerken heeft, hebben we dit onderdeel als basisvorm voor ons logo gekozen.

